

uspeha ostali na osebe, katerim je osoda ljudstev in držav izročena. Kajti če še v kljub temu ostane pri izsesavanju ljudstev po peščici liberalnih strankarjev, ako še se dalej pripušča razkristijanjevanje narodov, potem se Evropi ne bo prihranila najstrahovitnejša revolucija, katera je kedaj razsajala, t. j. revolucija, katero nameravajo obupni socialni demokrati. Grozna, a zaslužena kazen za nehvaležni odpad od Boga in od tistega, katerega je Bog poslal, Jezusa Kristusa!

Cerkvenj glasbi v prosep!

Nov slovensk časnik: „Cerkveni glasbenik“ je začel ta mesec v Ljubljani izhajati. List izdaja po izgledu enakih društev na Nemškem lani v Ljubljani ustanovljeno Cecilijino društvo, ki ima lep namen, cerkveno glasbo, to je godbo in petje v duhu kat. Cerkve med Slovenci gojiti. V ta namen je že lani ustanovilo orglarsko šolo, v kateri se pripravljajo mladenči za orglarsko in cerkveniško službo, in zdaj je začelo izdajati list po enkrat na mesec z muzikalno prilogo, da bi vsestransko v besedi in djanji pospeševalo svoj namen, namreč slabo necerkveno glasbo nadomestiti s pravo cerkveno. List velja do konca tega leta 1 fl. 50 kr., za ude Cecilijinega društva pa samo 1 fl. Ud lahko postane vsak, ki na letoplati 1 fl.; kdor pa še vrh tega vsaj 10 fl. vloži, je ustanovitelj društva. Prva številka ima sledeče spise: „Kaj je cerkvena glasba in njeno notrajno bitstvo.“ „Kakih misli je mnogoterno še katoliška duhovščina zastran cerkvene glasbe.“ Poročilo občnega zbora dne 14. junija 1877. Potem sledi dopis z Dolenjskega in razna naznanila. Muzikalna priloga obsega „offertorium za vnebohod Gospodov“, dve stari slovenski pesmi sv. rožnega venca od l. 1678. in „Pange lingua“. Za 1 fl. 50 kr. si tedaj lahko vsak organist priskrbi dobrega berila in lepih muzikalij in pesmi, in upamo, da bode si ta list vsak organist naročil. Naroči se najleži, ako se po poštni nakaznici pošlje 1 fl. 50 kr. z napisom; Slav. opravištvu Cerkvenega Glasbenika v Ljubljani (v Alojznici). — Mi želimo društvu in listu od vseh strani obilne podpore in dobrega vspeha.

J, Sk.

Gospodarske stvari.

Zakaj so detelje dostikrat tako slabe.

M. Največa razlika, ki se kaže med gospodarstvom umnega kmetovavca in pa med onim starega kopita, je pridelava klaje ali krme na polju. In k temu spada najbolj pridelovanje detelje. Prvi ima skoraj vsako leto bogato, lepo razvito, ali pri neugodnem vremenu vsaj popolnoma enakomerno raščeno deteljo brez pleh in nejednakosti, glavice vse detelje tako ravno postavljene,

kakor bi bila detelja z škarjami prstrižena, drugi pa skoz in skozi deteljo redko stoječo, plehe velike, da bi lahko voz z voli vred na njih obračal, bolj podobne paši na kakem strnišču, kakor obdelanemu deteljišču, vrtečemu se po umnem gospodarstvenem kolobaru. Ta razlika se kaže na dalje, da ima prvi dosti krme za živino, lep dobiček od živine, dosti in dobrega močnega gnoja, drugi le revščino in beraštvo v hlevu in na gnojišču. Ako po vzrokih te raznoličnosti prašamo, najdemo, da jih je več, o katerih pa vseh, kakoršni so: krivo izbrana njiva, oslabiljena zemlja, pomanjkanje potrebnega apna v nji, pred deteljo posajeni sadež, prenašlo opetovana posejatev detelje na istem zemljišču itd., posamez in natanko govoriti bi tukaj predaleč peljalo. Le poglobitnim napakam, ki se jih pogosto pridelovalci detelje krive storé, hočemo tukaj približe v lice pogledati, in te so: 1. Posejanje preslabega semena tedaj skopovanje z semenom. 2. Prepozna posejatev. 3. Napačno spravljanje semena pod zemljo in malomarnost v izbiranju zavetnega žita, t. j. žito, med katero se ima detelja posejati in katero v prvi mladosti ji, rekel bi, v zavetje služi.

1. Vsak skrben kmetovavec mora vedeti, da se v kupčiji dosti pokvarjenega in z drugimi reči: kakor peskom itd. pomešanega deteljnega semena nahaja. Takega semena se je torej treba skrbno varovati. Kajti kot ravnilo velja: „Kolikor lepše deteljno seme, kolikor bolj enakolično njegovo zrno, kolikor zrelejše in čistejše vsega travnega, plevelnega in predeničnega semena, toliko gotovjše in bujnejše bode poglalo pa tudi toliko lepša bode detelja sama. Vsako seme le srednje dobrote in čistosti, se mora pred posejativjo prerešeti in prečistiti na posebnem deteljnem in prašnem rešetu ali situ. Zarad predence se mora tudi najlepše seme še enkrat na sito djati in prerešeti. Dokler gre še kaj drugega skozi sito, ko čisto deteljno seme, se mora zopet in zopet na sito djati, kajti vsaka druga primešba zmanjšuje pridelek in vzročuje potrebo več semena. Kar se izrešeta, ni treba, da bi se zavrglo; poseje naj se na malotravnate plehe na travniku. Tudi nizka cena semena zapelje in prevari marsikterega kmetovavca, ki si misli: Detelja je detelja, če vreme ne ugaja, tudi sosed, ki je dražje seme posejal, nima kaj kositi na deteljišču.“ Na vsak način pa ima sosed, ki je boljše seme posejal, še vedno lepšo deteljo od onega, ki je pri nakupovanju deteljnega semena in sicer na nepravem mestu skopoval. Še drugi vzrok slabih deteljišč je tedaj skopost pri nakupovanju semena. Kdor hoče, da mu detelja tudi gosto poraste, naj tudi dosti gosto seme poseja. Nič ne da nič. Čim redkejša posejatev, tim redkejša rast detelje in mnogi tukaj družijo dvojno napako: slabo seme namreč in pičlost semena. Seveda taka posejatev ne more dati obilne kositve. Tako skopovanje z deteljnim semenom je napačno in umnega kmetovavca nevredno. In

koliko drugega semena marsikteri kmetovavec pri sejanju popolnoma po nepotrebnem tje v en dan zavrže, ali pregloboko podorje, da ne more pognati! Pri deteljnem semenu pa, ki ga je treba kupiti, skopuje od funta do funta in pretrguje na vse mogoče strani. Kupi manj in slabjšega deteljnega semena, le da si po njegovih krivih mislih kaj prihrani za vrček piva ali masele vina več. Tako gre krajcar po grlu doli v brezno nikdar ne napojenega želodeca namesto za dobro deteljno seme na njivo. Iz vsega pa je jasno, da je lepega, zrelega kaljivnega semena, goste posejatve potrebno. Poprek se sme rajtati, če ni ravno kakenga drugega semena, kakor pahalke, esparsete itd. rudeči ali slovenski detelji primešanega, da je 15 starih funtov na oralu zadosti. Če je zemlja pa rudeči detelji posebno ugodna in če ima potrebne moči v sebi, za katero se detelja posebno rada hvaležno skaže, je še nekaj manj tudi zadosti. Če so pa razmere za pridelovanje detelje neugodne in če je njiva že dolgo časa pred posejativjo detelje bila pognojena, se mora pa še nekaj semena dodati. Trava, plevel in pirnica so nasledki preskope posejatve. Nekteri imajo navado, deteljno seme v luščinah in z njimi vred sejati, češ da pri suhem vremenu rajše požene. Pa tako ravnanje ni kaj vredno priporočilbe. Seme v luščinah veter pri sejanju iz perišča dosti bolj zanaša in raznaša, ga gre toraj dosti v zgubo, pade ali pregesto ali prerediti in med zelenim siljem ne najde tako brž zemlje in kaljivnega prostora, kakor pa prosto deteljno seme. Neizluščeno deteljno seme je znamenje kmetovavčeve malomarnosti, ki jo je treba opustiti. Seveda najlepše se seje in najmanj semena pozgubi, če se seje z sejavnico posebej za deteljo narejeno. Semena se v kratkih letih toliko prihrani, da je sejavnica kmalu poplačana. Več sosedov ima lahko jedno sejavnico.

(Konec prih.)

Dren.

M. Dren (*cornus mas* ali *mascula*, Kornelkirsche) je iz več ozirav za kmetovavca prav koristno drevo. Cvesti že začne rano spomladi, včasih v prav lepih zimah že meseca svečana, podaje toraj pridnim bučelicam skoraj prvo pašo, les je trd, kakor kost in od strugarjev visoko čislán in dobro plačevan. Sad posebno v cukru vkuhan daje izvrsten prikusek posebno bolenikom prav bladvno in krepčavno jed, ki se lahko hrani noter do novega sadu in še dalje. Tudi sirovi sad, kedar enkrat prav dobro dozori, nekterim prav dobro diši. Dren raste skoraj povsod divje. Po vrtilih posebno dve sorti redijo, jedno z znanim rudečim sadom, drugo z žoltim ali rumenim sadom. Rudeči dren še na prav suhih pašnikih raste in daje skoraj vsako leto obilo sada. V prejšnjih časih so tudi koščice drenove pražili ali žgali, mleli in ko dodek k kavi priporočali. Pomnožuje se pa dren najbolj po semenu; bolj redke sorte tudi po rez-

nikih, vlačencah ali celo po cepljenju na navadno sorto drena. Sad se brž ko dozori z mesom vred ali pa tudi same koščice poseje. Še bolj prilično pa je koščice v peščeno prst v kupih na senčnatem prostoru zagrebsti in jih še le prihodnjo jesen posejati. Spomladi poženejo in rasti začno. Tako je mogoče gredo, na katero se drenove koščice posejejo, jedno leto za kaj druga porabiti, ker sploh to seme na vsak način še le drugo leto po posejavi začne kali poganjati. Mlade rastline se dajo rade porezovati, kakor kdo hoče in želi in so posebno pripravne za nasad živih plotov, senčnih prehodov itd. Tudi se dajo, ako se jim koreninski in postranski izrastki skrbno porezujejo, v piramidna ali visoka drevesa vzrediti. Drenov les je, kakor je bilo že omenjeno, trd in težek, in je posebno vstvarjen za najdrobnejša strgarska dela. Pa tudi razno orodje se da iz njega delati, posebno zobje na mlinskih kolesih, ker je, rekel bi, koščene trdosti. V novejšem času se dobivajo razun omenjenih dveh sort še druge, ki se posebno za kratkočasne vrte priporočajo. So pa: dren z žoltopisanim listjem, pisan, ozkolistni dren, dren z debelim sadom in slednjič nizki ali pritlični dren, ki le 30—45 centimentrov visoko vzraste in za obrobke ob vrtnih gredah posebno dobro služi. Ako se pa navadni dren v krono cepi, nareja prav ljubeznjiva in lepa drevesca.

Kako ravnati, da črešnje, jablane itd. po cvetenju ostanejo pri dobrem obrodenju in se črvivega sadu obvarjejo! Star pregovor velja med ljudmi: hladna spomlad daje veliko črešenj, gorka pa nič ali malo. Skušnja spričuje, da je temu res tako. V gorah imajo dostikrat, ker ondi več časa hladno ostane, obilo črešenj med tem ko jih po ravninah skoro nikder nimajo. Kaj je temu vzrok? Po mojih skušnjah so vzrok muhe, katerim ljudje pravijo: „žnidarji“, tu pa tam tudi „podajavke“. Te muhe so sadnemu cvetu močno škodljive. Kedar je spomlad bolj hladna ali mrzla, tedaj teh muh ni veliko videti in torej škoda, katero na cvetju delajo ni znatna. Če je pa spomlad le nekoliko bolj gorka ali topla, tedaj se prikaže mnogo tega nadležnega mrčesa in škoda je tem večji. Samei ali „mandelci“ po dnevu v cvetih tičijo, kakor da bi ondi spali, samice k tlam zlezejo in se v zemlji poskrijejo. Toda proti večeru se muhe vzdignejo in v cvete zaplodijo drobnih črvčev, ki mladi plod ugonobijo, drevo ostane isto leto brez zaželjenega sadu. Kakih pomočkov imamo zoper te škodljivce? Kedar se zvečer do dobra stemni, postavi se pod drevo glaževnata svetilnica in se prižge. Sedaj začnejo muhe takoj priletavati in se v luč zaletavati, kder se posmodijo in poginejo; včasih se jih tolika tropa zapodi v luč, da jo vgasnejo; zato je treba žveplenk seboj imeti in luč zopet prižgati. Komur se pa večkratno prižiganje ne ljubi, naj postavi svetilnico v železno mrežo iz tepkega svila ali drota. Svetilnica se od zgoraj

tako zadela, da muhe do luči ne morejo, mrežino svilo se pa z limom namaže, da muhe ob njem obvisijo in poginejo. Tako se dela več večerij in se prižgana svetilnica prestavlja izpod enega drevesa do drugega. Kdor tako stori, ta si bo gotovega dobička pridobil. Vendar to, kar se je do sedaj zastran pomočkov povedalo, velja le gledé na samce, ki imajo perutnice; zoper samice, ki perutnic nimajo, se pa mora drugače postopati. Te lezejo proti večeru iz tal po deblu na drevo, da tako do cvetja pridejo, proti jutru pa zopet lezejo po isti poti nazaj na svoja skrivališča v zemlji. Da se jim to lazenje zabrani, treba je vzeti 4 cole široki in trdni kos papirja; ta se ovije okoli debla, z nitjo priveže in z limom namaže; samice bodo na limu obtičale in poginile. Letos je spomlad bolj hladna in torej ta mrčes ne bo mogel veliko škoditi, ali drugače ja takrat, kedar je spomlad gorka in za take slučaje priporočam navedene pripomočke.

Gašpar Dornik,
župnik v Noviščtiti.

Sejmovi. 20. maja Apače, sv. Lenart v Slov. gor. Ponkva, Studenice; 21. maja sv. Barbara v Halozah; 22. maja Loka 25. maja Ivnik, Ormuž, Jarenina, Verače, Rogatec, Slivnica pri Mariboru, Vitanje.

Dopisi.

Iz Maribora. (Družba katol. gospá — g. Unger). Tiho pa uspešno delujoča družba katoliških gospá je zgubila svojo dosedanje blagodušno in jako požrtvovalno prednico blagorodno grofico Sofijo Brandisovo. Od l. 1860. t. j. od začetka sem je družbo vodila izgledno in veliko dobrega storila, kar njej naj dobrotljivi Bog stotero povrne! Na nje mesto so gospe izvolile blag. gospó Katarino Pahnerjevo, blag. gospá Jozefa Kolleger ostane ubožničarica, bl. gospá Emilija Wenedikter pa zapisnikarica, kakor dosedaj, posel denarničarice je prevzela bl. gospá Krescencija Pradač. V odboru so blag. gospé: Matilda Dominikuš, Augusta Forčnik, Marija Kranjc, Frančiška Šerbaum, Jozefa Wenedikter in Ana Breznik. Objavljeni račun sega od 1. aprila 1876. do 31. marca 1878. in kaže, da je prvo leto bilo 2575 fl. 87 kr. družbinih dohodkov zraven 2437 fl. 87 kr. stroškov, drugo pa le 2445 fl. 80 kr. dohodkov in 2121 fl. 22 kr. stroškov. V blagajnici je 324 fl. 68 kr. gotovine. Z temi vendar-le malimi dohodki je pa družba veliko storila, po 200 ubogih deklic je pri šolskih sestrah dobivalo vsakdanji obed in se mnogo ubožcev po mestu podpiralo. Razun tega so blagorodne gospé ob božičnih praznikih za 300 fl. obleke razdelile med otročiče. Bog jim plati! To-liko storijo katoliške gospé, dobro bi bilo, ako bi tudi kat. možje hotli kaj enakega storiti in n. pr. konferenco sv. Vincencija osnovati. Mnogim in precej silnim potrebam bi ustregli! — Okrajno društvo

vračnikov je 30. aprila t. l. obhajalo nenavadno in lepo svečanost, namreč 50letnico vračiteljskega poslovanja svojega uda, g. Antona Unger-ja. Ta gospod je še sedaj praktičen vrčnik v Sl. Gradcu in marljivo in zvesto opravlja svoj posel vkljub slabostim visoke starosti. Zbranih je bilo mnogo vrčnikov in došlo je tudi veliko čestitajočih telegramov. Svečanostni govor g. dr. Leonharda je zasluge blagega jubilanta po vrednosti in častno zbranim gospodom razložil!

Od Pesnice. (Razne novosti.) 5. t. m. so dosluženi vojaki pri sv. Marjeti obhajali slovesni shod, katerega so se tudi mariborski „veteranci“ vdeležili. Slednji so se z svojim lepim obnašanjem posebno odlikovali in našim domačim vojakom bili v spodbudo in zgled. Po dokončani službi božji in po kratkem poštenem razveseljevanju so se zopet v lepem redu povrnoli domov. Preden ko so odšli, so se pristrčno zahvalili pri č. g. župniku za lepo in krepko besedo, katero so oni v cerkvi zbranim vojakom spregovorili. Zvečer so hotli nekteri divji fantalini tepež napraviti, ktere je pa gostilničar g. Bauman z svojim krepkim postopanjem kmalu odpravil. Tudi naši domači vojaki so se pošteno obnašali in v lepem miru in prijaznosti se razveseljevali. Ni tedaj res, kar so nekteri kvasili, da bi med njimi kak nemir bil, ker fantalinov, ki so mislili tepež napraviti, nobeden ni bil vojak pa tudi povabljen ne. — V Loženah je začel kmet, kteremu je lani hlev pogorel, ravno na tistem mestu, novi hlev staviti potem, ko je od občnega predstojništva dovoljenje dobil. Nedavno pa pride nekega dne komisijon od okrajnega zastopa mariborskega, presojevati, ali bo smel kmet si zopet hlev sezidati ali ne. To je vendar čudno, kako ali spadajo zraven cest in mostov tudi stavbene reči v delokrog našega toliko skrbnega in nevtrudljivega okrajnega zastopa? Pred nekterimi tedni je pri sv. Lenartu nek znani žganjepivec v potok padel in se vtopil. Steklenice polne žganja so zraven njega našli, edna je bila skoro spraznjena in pričala uzrok žalostne smrti. Vtopljenca so pokopali potem, ko se je reč preiskala, ker ni bilo niti sledi kakega zločinstva. Tem bolj smo se začudili, ko se nekega dne pripelja na krasnem vozu 4 gospodje od celjske sodnije, namreč: preiskovalni sodnik z svojim pisarjem in 2 zdravnikom, da bi itak jasno reč še enkrat preiskali. Kako ali taki daljni komisijoni niso sila dragi? —

Iz Veržeja. (Sejm), katerega smo pri nas 6. maja imeli se nam je prav dobro obnesel. Prigali so prav veliko živine, bilo je kakih 1500 glav goveje živine in 300 konjev. Prodalo se sicer primeroma temu velikemu številu prignane živine ni veliko, a vendar zadostni broj za sedanje slabe denarstvene razmere. Od goveje živine se je kupilo okoli 350 repov, konjev pa 25. Da smo dobili od slavnega c. kr. namestništva v Gradcu ta sejem, imamo se — to se razume — tej visokej